

Dnr Ju2025/02026

Till:
Justitiedepartementet
Enheten för nationella
migrationsfrågor

Stockholm, 19 november 2025

Asylrättscentrums remissvar gällande *promemorian Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)*

Om Asylrättscentrum

1. Asylrättscentrum är en politiskt och religiöst obunden organisation som ger juridisk rådgivning till asylsökande, ökar kunskapen om migrationsrätt och påverkar för en human och rättssäker asylprocess.

Synpunkter

2. Vandelsutredningen överlämnade betänkandet *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd* (SOU 2025:33) till regeringen den 1 april 2025. I enlighet med utredningens uppdrag föreslogs att ett grundläggande krav på vandel ska återinföras i utlänningslagen för prövning av om en utlänning ska få resa in eller vistas i Sverige.
3. Regeringen har den 17 oktober 2025 remitterat promemorian *Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)*. I promemorian lämnas förslag på kompletterande författningsändringar i syfte att säkerställa att förslagen att neka och återkalla uppehållstillstånd på grund av bristande vandel ska omfatta alla uppehållstillstånd som inte bygger på EU-rätten. Enligt Vandelsutredningens författningsförslag den 1 april 2025 kan vandelsprövning inte ske när ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning eller prövningen av återkallelse av uppehållstillstånd avser någon i anknytningspersonens kärnfamilj, oavsett om det är en situation som omfattas av familjeåterföreningsdirektivet eller inte. I promemorian föreslås därför kompletterande författningsändringar för att vandelsprövningen även ska gälla uppehållstillstånd för anhöriga som inte omfattas av familjeåterföreningsdirektivet.

4. Asylrättscentrum lämnade den 27 juni 2025 in remissvar gällande betänkandet *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd* (SOU 2025:33). De förslag som lämnats i den kompletterande promemorian medför inte någon ändring av de synpunkter som Asylrättscentrum lämnade i det remissvaret. Vi hänvisar därför fortsatt till dessa synpunkter. Asylrättscentrum framförde följande huvudsakliga synpunkter på utredningens förslag:
 - Vi avstyrker förslaget att införa begreppet vandel i utlänningslagen (2005:716). Vi anser att utredningens definition av begreppet vandel är otydligt inte lever upp till grundläggande rättssäkerhetskrav. Vi anser vidare att förslaget riskerar att inkräkta på yttrandefriheten och den fria åsiktsbildningen samt att förslagets förenlighet med barnkonventionen inte kan anses säkerställd.
 - Vi välkomnar förslaget att ersätta begreppet allmän ordning och säkerhet i utlänningslagen med EU-rättens begrepp allmän ordning eller säkerhet. Detta bidrar till att göra lagstiftningen tydligare och mer förenlig med EU-rätten.
 - Vi påminner om att när en proportionalitetsbedömning görs mellan statens intresse att neka eller återkalla ett uppehållstillstånd på grund av vandelsbrister och den enskildes intresse av skydd för sitt privat- och familjeliv, måste en sådan prövning omfatta samtliga aspekter som Europadomstolen i sin praxis pekat ut som relevanta för bedömningen.
 - I det fall förslagen till lagändringar genomförs anser vi att övergångsbestämmelser är nödvändiga.
5. Vad gäller den nu föreslagna författningsändringen så noteras i den kompletterande promemorian att det i betänkandet *Skärpta villkor för anhöriginvandring* (SOU 2025:95) föreslås ändringar i regelverket för anhöriginvandring. Vår uppfattning är att det finns behov av att samordna de förslag på författningsändringar som framförs i utredningarna. I SOU 2025:95 föreslås att endast flyktingar ska omfattas av bestämmelsen i 5 kap. 3 § utlänningslagen. Promemorians förslag till ändring i 5 kap. 17§ a blir därmed svårbegriplig eftersom den särskiljer mellan personkategorier som omfattas respektive inte omfattas av familjeåterföreningsdirektivet (direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003), och då flyktingar undantagslöst omfattas av direktivet.
6. Asylrättscentrum har i tidigare remissvar, se exempelvis vårt remissvar den 19 februari 2025 gällande *Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder* (Ds 2024:23), påtalat att de parallella

lagstiftningsprocesser som pågår på migrationsområdet medför att det är svårt att överblicka konsekvenser av förslag som lämnas i de enskilda utredningarna, och att detta kan få negativa konsekvenser för lagstiftningens kvalitet.

7. Asylrättscentrum avstyrker alltjämt förslaget att införa begreppet vandel i utlänningslagen, oavsett vilken lagteknisk lösning som lagstiftaren väljer.

Detta remissvar har beretts av juristen Karl Nilsson.

Datum som ovan,

Mita Holmer
Generalsekreterare